Kommerskollegium
National Board of Trade Sweden

Enheten för ekonomisk analys

YTTRANDE
2026-10-08 Dnr 2026/01496-2

Klimat- och näringslivsdepartementet

Kommerskollegiums yttrande över Statens energimyndighets redovisning av uppdrag att analysera utveckling av Klimatpremien till miljöarbetsmaskiner

Er referens [KN2026/01362]

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Generella synpunkter

Kommerskollegium välkomnar förslag gällande insatser som bidrar till förbättrad statistik för arbetsmaskiner. Tillgång till statistik är viktig dels för att följa utvecklingen ur ett miljö- och klimathänseende, men även för att kunna kartlägga produktion, handel och svenska exportintressen inom denna näringsgren.

Sverige har utvecklat eldrivna och utsläppssnåla arbetsmaskiner inom flera sektorer och har ett antal företag som ligger långt fram i utvecklingen av dessa. För att kunna följa konkurrensvillkoren för svenska företag och tillvarata på svenska handelsintressen i omställningen av arbetsmaskiner är det därför viktigt att även kunna följa hur marknaden utvecklas. Vi ser exempelvis ett behov av att kunna sammanställa vilka varor som är stödberättigade enligt förslaget för att bättre kunna utvärdera ändamålsenligheten av stödet. Att använda sig av statistik för eldrivna arbetsmaskiner skulle kunna leda till insikter gällande handeln och mer specifikt utrikeshandeln för både det som omfattas av stödet men även för varugruppen generellt. Behovet av harmoniserade definitioner och en gemensam sammanställning av statistik finns därför även på EU-nivå. I dagsläget ser vi svårigheter med att sammanställa statistik för de berörda varugrupperna. Frågan är därför om den exempelvis kombinerade nomenklaturen ska kunna utvecklas för eldrivna arbetsmaskiner och om det är något som kommissionen skulle kunna utforska.

Postadress: Box 6803, 113 86 Stockholm
Telefon: 08-690 48 00
E-post: kommerskollegium@kommerskollegium.se
www.kommerskollegium.se

Regeringen har i sin klimathandlingsplan lyft behovet av att Sverige bör verka för att EU främjar fossilfria arbetsmaskiner[1]. Kommerskollegium anser att förutsättningarna för omställningen av arbetsmaskiner i så stor utsträckning som möjligt bör utvecklas och drivas på EU-nivå. Harmoniserade åtgärder kan skapa bättre förutsättningar för enhetliga styrmedel, ge större marknadstäckning och bidra till en högre samlad klimatnytta än åtgärder som enbart genomförs nationellt.

Samtidigt stödjer Kommerskollegium kombination av åtgärder på EU-nivå och nationell nivå som kan ge ett större genomslag för omställningen av arbetsmaskiner. Exempelvis skulle krav kopplade till arbetsmaskiner inom Industrial Accelerator Act, såsom upphandlingskrav som främjar produkter med lägre klimatpåverkan, i kombination med nationella styrmedel såsom klimatpremien kunna analyseras vidare för stärkt efterfrågan på utsläppssnåla och eldrivna arbetsmaskiner. Det bör därför analyseras vilken kombination av styrmedel, och på vilken nivå – EU-nivå eller nationell nivå – som skapar bäst förutsättningar för omställningen av arbetsmaskiner. Trots att EU har en betydande tillverkning av arbetsmaskiner och att elektrifieringen av sektorn kan bidra till såväl utsläppsminskningar som europeisk industriell konkurrenskraft omfattas tillverkning av arbetsmaskiner (NACE C28) inte uttryckligen av de strategiska sektorer som pekas ut i Industrial Accelerator Act. Detta skiljer sektorn från exempelvis fordonsindustrin och vissa nettonolltekniker, särskilt om frågan är om EU:s industripolitik träffar de områden där Sverige redan har en industriell styrkeposition.

Vidare anser vi att definitionen av vilka arbetsmaskiner och infrastruktur för laddning som kan omfattas av stödet bör utformas så att den i möjligaste mån är framtidssäker och inte i onödan utesluter nya tekniska lösningar. Teknikutvecklingen på området går snabbt och nya utsläppsfria eller utsläppssnåla tekniker kan utvecklas som inte ryms inom dagens definitioner. Det bör därför finnas möjlighet att löpande se över och vid behov anpassa definitionen av stödberättigade arbetsmaskiner, så att stödets utformning inte skapar omotiverade hinder för teknikutveckling och marknadsintroduktion.

Kommerskollegium vill även belysa aspekter gällande försörjningsberedskap och resiliens. Utvecklingen kring Hormuzsundet under 2026 illustrerar hur EU:s beroende av importerade fossila bränslen kan få ett snabbt genomslag på energi- och produktionskostnader. Förslag på initiativ som leder till ett minskat beroende av importerade fossila bränslen är därför även en beredskapsfråga och välkomnas även som ett sätt att klimatanpassa produktionen.

Ärendet har avgjorts av vikarierande enhetschefen Nils Norell, samt utredaren Shasa Aziz Baker, föredragande.

[1] Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll avsnitt 12.1

Stockholm

Nils Norell

Vikarierande enhetschef

Shasa Aziz Baker

Utredare